

УДК 811.161

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-1-14>

Олена АРДЕЛЯН,

orcid.org/0000-0002-7166-0095

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри англійської мови та методики її викладання

Центральноукраїнського державного педагогічного університету

імені Володимира Винниченка

(Кропивницький, Україна) evardelyan@gmail.com

ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРЕЦЕДЕНТНИХ АНТРОПОНІМІВ У СКЛАДІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті охарактеризовано дефініції понять «прецедентний феномен», «прецедентний антропонім», «фразеологічна одиниця», «етнокультурна спільнота». Проаналізовано процес трансформації власної назви у складі фразеологічної одиниці. У семантичному плані функціонально переорієнтований прецедентний антропонім виражає цілісне уявлення про об'єкт номінації, набуває узагальненого сенсу й експресивності і, як наслідок, перетворюється на функціонування як позначення конкретної людини чи об'єкта.

Метою дослідження є розгляд фразеологічних одиниць із прецедентними антропонімами за характером прецедентності: глобально-прецедентні чи універсально-прецедентні, тобто інтерлінгвальні – такі, що представлені за джерелами походження на матеріалі англійської мови.

Реалії, що позначаються фразеологізмами з онімним компонентом, найтісніше пов'язані з ментальністю народу, міфологією та історією країни, традиціями. Прецедентні антропоніми в складі фразеологічних одиниць, які є невід'ємним компонентом смислової та структурної організації фразеологізмів, конденсують весь складний комплекс культури й психології цього народу, неповторний спосіб його образного мислення.

На підставі розкриття лінгвокультурних ознак ономастичного складу одиниць розглянуто положення про те, що постійно відтворювані в мовленні словосполучення або висловлення, які ґрунтуються на стереотипах етносвідомості, є репрезентантами культури народу й характеризуються образністю та експресивністю.

Фразеологізм із прецедентним антропонімом є культурно-мовним знаком, який становить єдність фрагмента культурного знання й мовної структури. Він є носієм культурної інформації, яка імпліцитно представлена в його семантиці та сконцентрована в його внутрішній формі.

Ключові слова: *прецедентний феномен, прецедентний антропонім, етнокультурна спільнота, фразеологічна одиниця.*

Olena ARDELIAN,

orcid.org/0000-0002-7166-0095

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Department of English Language and Methods of its Teaching

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

(Kropyvnytskyi, Ukraine) evardelyan@gmail.com

THE FUNCTIONING OF PRECEDENT ANTRONIMIS IN ENGLISH PHRASEOLOGICAL UNITS

This article describes the definition of the concepts of “precedent phenomenon”, “precedent antroponim”, “phraseological unit”, “ethnic community”.

The article deals with the pressing problems which are typical for study of phraseological units with precedent antroponim components. This is testified by increasing attention of Ukrainian and foreign theoreticians to this topic, as they contribute to the study of the basic methods of analysis of onomastic nomination and the mechanisms of antroponims recomprehension as phraseological units' components.

The main purpose of the paper is to investigate the essence of precedent phenomenon and to state the role and functions of the precedent antroponim components in the phraseological units. The article focuses on the types of onomastic nomination. There have been ascertained the leading role of precedent antroponim components in phraseological significance' formation and explored their semantic peculiarities in phraseological units. The speech modifications of the units under analysis have been considered.

The system relations in the sphere of phraseological units with antroponims have been studied. It has been discovered that the precedent antroponim component of phraseological unit preserves the semantic links with the corresponding proper name in the speech and language and due to that it motivates the meaning of the phraseologism. The semantic

meaning of the antroponym in the general phraseological meaning depends on the degree of the phraseologism idiomacy. The national and international features of phraseologisms are not always conditioned by the character of the onomastic component. The phraseological units with precedent antroponyms, coinciding with common for many languages structural-semantic models, have international features.

Key words: precedent phenomenon, precedent antroponym, phraseological unit, ethnic community.

Постановка проблеми. Прецедентність як явище викликає інтерес у дослідників. Прецедентні феномени розглядають як ядерні елементи культурного простору, що репрезентують ментальність національно-лінгвокультурної спільноти як результат знань та уявлень носіїв певної мови різних поколінь.

«Використання прецедентних текстів – одна з головних особливостей людської культури взагалі. Головною рисою прецедентних текстів є саме те, що вони часто відсилають не просто до тексту чи конкретного зображення, а до ставлення та сприйняття цієї інформації, часто у різних її варіантах.

Прецедентним текстом вважається загальновідома інформація. Проте дуже часто такі тексти є і важливими, і сакральними, наприклад, такі книги, як Біблія чи Коран, є, безсумнівно, прецедентними для релігійних суспільств, християн чи мусульман відповідно. Однак насправді первинним є саме спільність, а не важливість прецедентного тексту. Мультфільми, бачені в дитинстві, чи відомі фрази політиків також можуть бути прецедентними текстами. Яскравим прикладом прецедентного тексту є національний гімн: вступні його чотири слова «Ще не вмерла України...» викличуть у будь-якого українця цілий набір емоцій, спогадів та вражень» (Прецедентний текст: вебсайт).

Аналіз досліджень. Термін «прецедентний феномен», тобто компонент знань, позначення та зміст якого добре відомі представникам певної етнокультурної спільноти, був запропонований Ю. Карауловим, під яким автор розуміє феномени: 1) значущі для тієї чи іншої особистості в пізнавальному та емоційному плані; 2) ті, які мають надособистісний характер, тобто добре відомі широкому оточенню цієї особистості, включаючи попередників, сучасників; 3) такі, звернення до яких поновлюється неодноразово в дискурсі цієї мовної особистості (Караулов, 1987).

Дослідники поділяють прецедентні феномени за характером прецедентності, тобто залежно від ступеня відомості в різних країнах, соціумах тощо. Так, В. Красних виокремлює три типи прецедентних феноменів: 1) соціумно-прецедентні (відомі будь-якому пересічному представникові певного соціуму); 2) національно-прецедентні (відомі пересічному представникові національно-лінгвокультурної спільноти); 3) універсально-

прецедентні (відомі пересічній сучасній людині) (Красных, 2002).

Д. Гудков розглядає прецедентні феномени національного рівня прецедентності як складники певної лінгвокультурної спільноти (Гудков, 1999). Саме така етнічно маркована прецедентність є явищем мовно-культурної компетентності як базового поняття етнолінгвістики й лінгвокультурології. Типами прецедентних феноменів вважають *ім'я* (індивідуальне ім'я відомої людини, персонажа твору, тобто пов'язане з відомим текстом або з прецедентною ситуацією); *ситуацію* (значущу подію, яка реально відбувалася в житті етносу й цивілізації; її знаком може бути прецедентне ім'я, прецедентне висловлення або неprecedентний феномен); *текст* (відомий твір, актуалізований в інших текстах, повернення до якого кероване механізмами інтертекстуальності); *висловлення* (репродукований продукт мовно-мисленнєвої діяльності) (Красных, 2002).

Прецедентне ім'я, що розуміється як «індивідуальне ім'я, пов'язане або із загально відомим текстом, що, як правило, належить до прецедентних, або з прецедентною ситуацією; це свого роду складний знак, під час уживання якого в комунікації здійснюється апеляція не до власне денотата (референта), а до набору диференційних ознак цього прецедентного імені; може складатися з одного або більше елементів, позначаючи при цьому одне поняття» (Красных, 2002: 48). Деякі прецедентні імена мають ознаки (атрибути), які роблять відповідний образ більш яскравим і нерідко використовуються метафорично.

Експресивність і образність прецедентних імен, велика сила емоційного впливу, здатність яскраво й стисло передати думку, влучно й коротко охарактеризувати складні явища тощо зумовлюють успішне використання прецедентних імен і в розмовному мовленні, і в літературних творах, і в пресі. Прецедентні імена виражають ціннісні орієнтації лінгвокультурного співтовариства, поповнюють його мовний фонд, що відображається в різних словниках. Корпус прецедентних імен непостійний. Зміна суспільних відносин, переорієнтація моральних цінностей, зникнення певних понять і виникнення нових зумовлюють рухливість складу прецедентних імен: застарівають і виходять з уживання; набувають додаткових значень; виникають нові. Широка вживаність пре-

цедентних імен у найбільш прогресивних інформаційних джерелах, що миттєво відображають усі рухи політичного, соціального, культурного життя, привертає до себе увагу великого кола дослідників феномену «прецедентне ім'я».

Функціонування прецедентних текстів та прецедентних феноменів досліджувалось у художньому, науковому, політичному дискурсах. У сучасному мовознавстві прецедентний феномен трактується як явище наявності в тексті елементів інших текстів. Джерелами прецедентності можуть бути міфологія та фольклор, література, кіномистецтво тощо. Прецедентні тексти належать мовній культурі певного етносу, використання яких пов'язане з реалізацією в досить стереотипізованій формі стандартних для цієї культури ситуацій мовленнєвого спілкування. Саме в цьому разі, належачи до певної етнокультурної мовної особистості, прецедентний текст може бути використаний у спілкуванні.

Л. Меркотан вивчала прецедентні тексти в системі інтертекстуальності. Дослідниця зазначає: «Формування антропоцентричної парадигми зумовило дослідження мови як засобу отримання, обробки та збереження інформації та як засобу вираження культури нації, особливого національного менталітету. Тому корпус текстів, що є складниками когнітивної бази (сукупність знань та уявлень, якими володіють усі представники тієї чи іншої лінгвокультурної спільноти), формує лінгвокультурні універсалиї – прецедентні тексти, які відображають мовну картину світу та набувають великих можливостей у вираженні емоційно-оцінювального ставлення людини до навколишньої дійсності» (Меркотан, 2016: 11).

Функціонування прецедентних антропонімів у складі фразеологічних одиниць різних мов викликало інтерес у дослідників. До питання прецедентних антропонімів зверталися Н. Бурвікова, Ю. Гаврилова, Д. Гудков, О. Земська, В. Красних, О. Найдюк, аналізуючи особливості їх функціонування в культурно-національному просторі, їх склад та джерела походження. О. Лазер-Паньків вивчив особливості функціонування прецедентних антропонімів у давньогрецьких фразеологізмах.

Мета статті – розглянути фразеологічні одиниці з прецедентними антропонімами за характером прецедентності: глобально-прецедентні чи універсально-прецедентні, тобто інтерлінгвальні – такі, що представлені за джерелами походження на матеріалі англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Отже, прецедентний феномен – феномен, значущий для тієї чи іншої особистості в пізнавальних і емоційних від-

носінах, що мають понадособистісний характер, тобто добре відомі оточенню цієї особистості, включаючи і попередників, і сучасників, а також такі, звернення до яких відновлюється неодноразово в дискурсі цієї мовної особистості.

До основоположних властивостей прецедентних феноменів належать: унікальність, відтворюваність, упізнаваність, зрозумілість та ін. (Колоїз, 2017).

Фразеологізм (фразеологічний зворот, фразеологічна одиниця, фразема) – неподільне за змістом, стійке за будовою і структурою словосполучення, яке часто набуває емоційно-експресивного значення, йому властива наявність т. зв. «фразеологічного значення» (Українська мова: енциклопедія, 2011: 375), яке, на відміну від лексичного, завжди є результатом вторинної номінації, базується на обов'язковому метафоричному або метонімічному перенесенні лексичного значення, на створенні стійких асоціативних зв'язків таких перенесень із відтворюваним у фразеологізмі фрагментом мовної картини світу, як правило, з виявленням при цьому виразних ознак національного колориту (Українська мова: енциклопедія, 2011: 376).

Нова фразеологічна парадигма, пов'язана з пильною увагою до компонентного складу фразеологізмів, до концептуально-ідеографічного аналізу культурної специфіки фразем, вивчення фразеологічної картини світу, спирається на антропоцентричний принцип розгляду мовних явищ щодо людського фактора у мові та фактора мови у людині. Антропоцентризм – це сукупність поглядів на людину як кінцеву мету світобудови та центр усесвіту (Філософський енциклопедичний словник: енциклопедія, 2002: 33).

Одним із типів прецедентних феноменів є ім'я (індивідуальне ім'я відомої людини, персонажа літературного твору, фільму, мультфільму, тобто пов'язане з відомим текстом (Арделян, 2011: 169). В. Ільченко зазначає, що «експресивний потенціал власних назв залежить від соціального компонента значення імені. Що відоміша власна назва, то актуальніша вона для соціуму» (Ільченко, 2003: 9). Прецедентні антропоніми містять задований культурологічний потенціал, який сприяє виявленню ціннісних орієнтирів певної групи людей, нації, специфіки ментальності носіїв культури, світоглядних пріоритетів народу.

Є. Нахімова розглядає це питання так: «У цьому разі виокремлюються феномени *глобально-прецедентні* (як-от прецедентні імена *Дон Кіхот*, *Отелло* і *Наполеон Бонапарт* відомі в найрізноманітніших країнах), *національно-прецедентні* (які активно використовуються здебільшого

в одній країні) і *соціумно-прецедентні* (які не мають загальнонаціональної відомості, але популярні в деяких соціальних, професійних, вікових чи інших групах). Г. Слишкін протиставляє також прецедентні феномени, які залишаються відомими впродовж багатьох віків, і прецедентні феномени, які потрапляють у центр уваги суспільства лише на короткий період часу» (Нахимова, 2007: 107).

Прецедентні феномени, які використовують у фразеологічних одиницях, мають великий культурологічний потенціал, сприяють експресивності, підвищують аргументативність, обґрунтованість, переконливість, що не лише вможливує виявлення ціннісних орієнтирів суспільства, специфіки менталітету носіїв культури, а й відбиває характерні риси світогляду народу.

Прецедентні імена «втрачають своє основне призначення ідентифікації референта, стають носіями семантики, домінантами визначеного кола якостей із набором певних конотацій» (Найдюк, 2009: 11).

У фразеологізмах трапляються такі типи антропонімів:

1) особові імена: *Gay Lothario* (донжуан, ловец), *a smart Aleck* (нерозумна людина), *laugh like little Audrey* (сміятися від душі), *aunt Edna* (театралка з консервативним смаком), *Teddy boy* (стиляга), *Mozart and Salieri* (Моцарт і Сальєрі), *Othello and Desdemona* (Отелло і Дездемона);

2) прізвища: *the Capulets and the Montagues* (Монтеккі і Капулетті), *Annie Oakley* (безкоштовний квиток), *Hobson's choice* (відсутність вибору), *a Beau Brummel* (франт, денді), *Brown, Jones and Robinson* (пересічні англійці);

3) прізвиська: *Aunt Jane* (прізвисько негрятенок-богомолка), *Uncle Sam* (дядечко Сем з історії Америки), *John Bull* (типовий англійський буржуа), *Father Christmas / Santa Claus; Tommy Atkins* (прізвисько англійських солдатів), *Big Ben* (годинник), *Father Abraham* (Лінкольн); *Big Bertha* (німецька гармата великого калібру), *Dame Parlet* (ірон. «стара жінка»).

Фразеологізми з прецедентними власними назвами становлять порівняно замкнену і чітко окреслену систему одиниць. Власні імена в них позначені, марковані змістом Біблії та Євангелія, міфів, літературних творів і, як правило, не зазнають модифікацій. Окремі варіанти, що можуть з'явитись у художніх та публіцистичних творах, не виходять за межі книжних.

Аналізуючи прецедентні антропоніми у фразеологізмах англійської мови, можемо зазначити, що відповідно до джерела походження фразеологічні одиниці з власними назвами поділяються на такі групи: 1) античного походження; 2) біблійного та

євангельського походження; 3) книжно-літературного походження.

Значний прошарок ономастичної лексики увійшов до складу фразеологічних одиниць у зв'язку з поширенням християнства. Насамперед ними є імена біблійних та євангельських персонажів. Вони належать до міжнародних одиниць: *since Adam was a boy* (від Адама і Єви починати), *doubting Thomas* (Хома невірний), *(as) old as Methusealah* (старий як Мафусаїл), *poor as Job* (бідний як Йов), *Balaam's ass* (Валаамова ослиця заговорила), *out-Herod Herod* («переіродити самого Ірода» – перестаратися), *Juda's hair* (руде волосся), *the curse of Cain* (Каїнова печать). Вираз *Adam and Eve's togs* (костюм Адама і Єви) пов'язаний із біблійною історією про перебування Адама і Єви в Раю. До Старого Завіту відсилає також фразеологізм *an Adam's apple* (Адамово яблуко розбрату).

До християнської тематики відсилають фразеологічні вирази *kiss of Judas/a Judas kiss* – Іудин поцілунок/поцілунок Іуди. Усім відома історія про те, як Іуда поцілував Христа, але при цьому продав за 30 срібників і зрадив учителя.

Про щось незвичайне, несподіване, неочікуване говорять, уживаючи фразеологізм *appearance of Christ before the people* (явлення Христа народу). Інколи цей вираз уживають із гумористично-іронічним значенням, згадуючи про особу, яка з'являється несподівано і вважає себе чимось винятковим.

Другу групу становлять фразеологічні сполуки, пов'язані з особами античності. Такі вирази надзвичайно поширені, продуктивно вживаються в мовленні освічених людей, оскільки під час називання античних героїв повинні виникнути певні асоціації. Розуміння таких фразеологізмів можливе за умови ознайомлення з літературними джерелами про античність.

Згадку про Ахілла (героя античності) спостерігаємо у фразеологізмі *Achilles' heel* (Ахіллесова п'ята). Відомий міф про те, що цей герой мав тільки одне вразливе місце – п'яту, куди і втрапила стріла. Фразеологізм функціонує в різних варіантах: *Achilles' heel / the heel of Achilles* (the one and only weakness but a fatal one) – п'ята Ахіллеса, Ахіллесова п'ята.

У міфах про подвиги Геракла згадується цар Авгій, який наказав Гераклові очистити його стайні від купи гною. Фразеологізм *Augean stables* (Авгієві стайні) уживають, коли говорять про явище накопичення чогось неприємного чи брудного або про якусь надзвичайну трудомістку роботу, яка не має кінця, яку неможливо виконати.

Із міфами про подвиги Геркулеса пов'язаний і вираз *Hercules' labour* (Геркулесова праця), який узагальнено називає важку чи непосильну роботу.

Антична тематика надзвичайно поширена у фразеологізмах. Так, вираз *arms of Morpheus* (обійми Морфея) означає «спокійний, солодкий сон». Син бога сну Гіпноса (бог сновидінь Морфей) з'являвся уві сні в образі людини з крилами й асоціювався зі спокоєм.

Більшості мовців відома історія про Діогена – давньогрецького філософа, який жив у IV ст. до н. е. Діоген Синопський належав до школи філософів, основою вчення яких було зведення всіх потреб до мінімуму. Він усім доводив зневагу до побуту, задовольняючись лише найнеобхіднішим. За переказами, Діоген жив у бочці, вважаючи будинок зайвою розкішшю. Отже, вираз *Barrel of Diogenes* (бочка Діогена) із прецедентним антропонімом Діоген має декілька значень: «аскетичне, невибагливе житло»; «добровільна ізоляція від зовнішнього світу»; «символ того, що можна задовольнятися тим, що маєш».

Із Діогеном пов'язаний ще один фразеологічний вираз – *Diogenes' lantern* (ліхтар Діогена). За легендою, цей філософ запалив ліхтар і ходив із ним удень містом. На питання про те, що він робить, відповідав, що шукає досконалу людину. Ходіння з ліхтарем посеред білого дня символізувало марність пошуків ідеальної людини. Тому фразеологізм уживається із значенням «наполегливо, але марно шукати що-небудь або кого-небудь».

Зі стародавніми міфами пов'язані фразеологізми з прецедентним антропонімом *Balthazar*. Вираз *Belshazzar's feast* (Валтасарів бенкет) означає «веселе, безтурботне життя перед великим нещастям».

Антропонім *Гіменей* називає давньогрецького бога подружжя, шлюбу. Фразеологізм *bond of Hymenaeus* (пути Гіменея) має значення подружніх, шлюбних стосунків.

До третьої семантичної групи зараховано фразеологічні вирази, пов'язані з літературними антропонімами. У художніх текстах автор створює вигаданий антропонімікон, складники якого нерідко виконують функції характеристики героя, стилістичну й соціальну, слугують засобами гумору й сатири. Такі антропоніми мають прозору мотивацію й апелюють до фонових знань читача, прецедентних імен і ситуацій (Селіванова, 2010: 34).

Прецедентність імені барона Мюнхгаузена не викликає сумнівів. На позначення хвалька, веселого брехуна, що інколи втрачає відчуття

міри, уживають вираз *baron Munchausen* (барон Мюнхгаузен).

Усесвітньовідомий фразеологізм *the Capulets and the Montagues* (Монтеккі і Капулетті) пов'язаний із літературним джерелом – видатним твором В. Шекспіра. Прізвища на позначення осіб двох сімей, що ворогують, набули ширшого значення: позначають сторони, які не бажають примиритися, а також в абстрактному значенні мають значення «упертість, неготовність до вчинків».

Антропоніми *дон Жуан* та *дон Кіхот* теж відсилають до творів художнього мистецтва. *Дон Жуан* – це герой літературних творів Західної Європи, чоловік, який шукає любовних пригод, коханець. Антропонім набув узагальненого значення і зараз уживається на позначення «чоловіків-метеликів», які «перелітають» від жінки до жінки (*Don Juan* (Дон Жуан)).

Зовсім інше прецедентне значення спостерігаємо в імені Дон Кіхот. Герой іспанського письменника М. Сервантеса зображений як дивак, який діє відповідно до своїх переконань без урахування реальності. На позначення фантазера, який стає до бою за правду (інколи з вигаданим супротивником), уживається фразеологізм із прецедентним антропонімом *Don Quixote* (Дон Кіхот).

Mozart and Salieri (Моцарт і Сальєрі), *Othello and Desdemona* (Отелло і Дездемона), *Scrooge McDuck* (дядечко Скрудж) – ці фразеологічні вирази містять у своєму складі прецедентні імена, пов'язані з літературними джерелами. Для розуміння й доречного вживання цих фразеологізмів особа повинна бути обізнана з відповідними творами, тому можна говорити про те, що прецедентність цих імен прив'язана до певного соціуму.

Висновки. Усі розглянуті вирази підтверджують, що фразеологічна одиниця є немодельованим словосполученням, яке пов'язане семантичною єдністю. У мові така єдність не створюється, а відтворюється в готовому вигляді і функціонує як єдиний член речення.

Прецедентне ім'я, проходячи шлях від первинного референтного значення до моменту, коли в його значеннєвій структурі виникають конотативні компоненти, збільшує свою конотативну наповненість завдяки розширенню мовних контекстів. Оскільки семантика прецедентного імені включає досить стійкий обсяг національно-культурних конотацій (як позитивних, так і негативних), то прецедентні імена впливають на розвиток конотативних можливостей усього фонду особистих власних імен будь-якої мови.

Прецедентні феномени як сигнали підтекстової інформації виконують такі основні функції:

алюзивну, оцінну, прогнозувальну, експресивну. За допомогою прецедентних імен не тільки відбувається експлікація відносини мовця до описуваних подій і їх учасників, але й виявляється емоційний вплив на реципієнта. Прецедентні

висловлювання, перегукуючись із відповідними прецедентними текстами й ситуаціями, надають додаткових конотацій повідомленню, експлікують додаткові змісти, які іноді виявляються більш важливими, ніж ті, що лежать на поверхні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Англійські ідіоми. URL: <http://easy-english.com.ua/english-idioms/> (дата звернення: 09.06.20).
2. Арделян О. В. Прецедентні антропоніми у фразеологізмах в різносистемних мовах. *Мова і культура*. 2011. Вип. 14. С. 168–174. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2011_14_7_30 (дата звернення: 26.01.21).
3. Гудков Д. Б. Прецедентное имя и проблемы прецедентности: монографія. Москва, 1999. 263 с.
4. Льченко В. І. Експресія власних назв як засіб публіцистики : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08. Київ, 2003. 20 с.
5. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность : монографія. Москва : Наука, 1987. 288 с.
6. Колоїз Ж. В. Проект українського «Словника прецедентних феноменів». *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2017. Вип. 16. С. 139–160. DOI <https://doi.org/10.31812/filstd.v16iO.97> (дата звернення: 10.01.21).
7. Красных В. В. Этнопсихолінгвістика и лингвокультуро́логия: курс лекцій. Москва, 2002. 284 с.
8. Меркотан Л. Й. Прецедентні тексти в системі інтертекстуальності: автореф. дис. ... канд. філол. наук. : 10.02.01 Чернівці, 2016. 21 с. URL: http://www.chnu.edu.ua/res/chnu/chnu_news/March/Aref_Merkotan.pdf (дата звернення: 15.11.20).
9. Найдюк О. В. Семантичні та функціональні особливості прецедентних феноменів у німецькомовному дискурсі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2009. 24 с.
10. Нахимова Е. А. Прецедентные имена в массовой коммуникации : монографія. Екатеринбург, 2007. 207 с.
11. Прецедентний_текст: вебсайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Прецедентний_текст (дата звернення: 26.01.21).
12. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2010. 843 с.
13. Українська мова: енциклопедія / за ред. І. В. Муромцева. Київ : Майстер-клас, 2011. 400 с.
14. Філософський енциклопедичний словник: енциклопедія / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди: голов. ред. В. І. Шинкарук. Київ : Абрис, 2002. 742 с.

REFERENCES

1. Anhliiski Idiomy [English Idioms]. URL: <http://easy-english.com.ua/english-idioms/> (Last accessed 9 September 2020).
2. Ardelian O. V. Pretsedentni Antroponimy U Frazеолоhizmakh V Riznosystemnykh Movakh [Precedent Antroponims in Phraseological Units in Differential Languages]. *Language and Culture*. 2011. Number 14. P. 168-174. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2011_14_7_30 (Last accessed 26.01.21).
3. Gudkov D. B. Preczedentnoe imya i problemy` preczedentnosti: monografyia [The Precedent Name and the Problems of Precedence: monograph]. M., 1999. 263 p. [in Russian].
4. Ichenko V. I. Ekspresia vlasnykh nazv yak zasib publitsystyky [The Expression of Proper Names as a means of Publicity]. (PhD Thesis). Kyiv, 2003. 20 p.
5. Karaulov Yu. N. Russkyi yazyk y yazykovaia lychnost: monohrafyia [The Russian Language and Linguistic Personality: monograph]. M.: Science, 1987. 288 p.
6. Koloiz Zh. V. Proekt ukrainskoho «Slovnyka pretsedentnykh fenomeniv» [The Project of the Ukrainian “Dictionary of Precedent Phenomena”]. *Philological Studios: Science Journal of Kryvyi Rih State Pedagogical University*. 2017. Number 16. P. 139-160. DOI <https://doi.org/10.31812/filstd.v16iO.97> (Last accessed 10.01.21).
7. Krasny`kh V. V. E`tnopsikholingvistika i lingvokul`torologiya: kurs lekczij [Ethnolinguistics and Linguistic Culturology: Lecture Course]. M., 2002. 284 p. [in Russian]
8. Merkotan L. Y. Pretsedentni teksty v systemi intertekstualnosti [Precedent Texts in the System of Intertextuality]. Chernivtsi, 2016. 21p. RL: http://www.chnu.edu.ua/res/chnu/chnu_news/March/Aref_Merkotan.pdf (accessed 15 November 2020).
9. Naidiuk O. V. Semantychni ta funktsionalni osoblyvosti pretsedentnykh fenomeniv u nimetskomovnomu dyskursi [The Semantic and Functional Aspects of the Precedent Texts in the German Discourse]. Kyiv, 2009. 24 p.
10. Nakhimova E. A. Preczedentny`e imena v massovoj kommunikaczii: monografyia [Precedent Proper Names in Mass Communication: monograph]. Ekaterinburg, 2007. 207 p. [in Russian]
11. Pretsedentnyi tekst: veb-sait [Precedent Text]. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Прецедентний_текст (Last accessed 26 January 2021)
12. Celivanova O.O. Linhvistychna entsyklopediia [Linguistic Encyclopaedia]. Poltava: Environment. K., 2010. 843 p.
13. Ukrainska mova: entsyklopediia / za red. I. V. Muromtseva [The Ukrainian Language: encyclopaedia / edited by I. V. Muromtsev]. Kyiv: Master-class, 2011.400 p.
14. Filosoфskyi entsyklopedychnyi slovnyk: entsyklopediia / NAN Ukrainy, In-t filosofii im. H. S. Skovorody: holov. red. V. I. Shynkaruk. [Philosophical Encyclopaedic Dictionary: encyclopaedia / NAN of Ukraine, H. S. Skovoroda In-t of Philosophy: editor-in-chief V. I. Shynkaruk.]. K.: Abris, 2002. 742 p.